

<b>IV. ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩЕНИЯ И ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИЯ ДОКУМЕНТ И ЕЛЕКТРОННИЯ ПОДПИС</b>	74
1. Осъществяване на електронни съобщения	74
1.1. Разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс по ЗЕС	74
1.2. Уведомления за осъществяване на обществени електронни съобщения по реда на ЗЕС	76
1.3. Осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителска радиослужба	76
2. Пазарно регулиране	76
2.1. Мониторинг на пазара на електронни съобщения	76
2.2. Определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщения, съгласно Европейска регулаторна рамка 2002	77
2.3. Регулиране на цени	77
2.4. Сътрудничество с Комисия за защита на конкуренцията	81
3. Радиосъоръжения и крайни електронни съобщителни устройства	81
4. Стандартизация	81
5. Взаимно свързване и достъп	82
6. Битстрийм достъп	85
7. Достъп до канална мрежа	85
8. Електронен подпис	85
9. Контрол на съобщенията	86
9.1. Мониторинг и контрол на радиочестотния спектър за граждански нужди	87
9.2. Инспекционна дейност	89
9.3. Развитие и техническа поддръжка на Националната система за мониторинг на радиочестотния спектър	92
10. Административнонаказателна дейност на КРС	95
11. Процесуално представителство	95
12. Международна дейност на КРС през 2010 г.	95

#### IV. ДЕЙНОСТИ ПО ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИТЕ СЪОБЩЕНИЯ И ЗАКОНА ЗА ЕЛЕКТРОННИЯ ДОКУМЕНТ И ЕЛЕКТРОННИЯ ПОДПИС

##### 1. Осъществяване на електронни съобщения

В съответствие с чл. 48 от ЗЕС, КРС проведе конкурсна процедура за избор на предприятие, на което да бъде издадено разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър за осъществяване на електронни съобщения чрез електронна съобщителна мрежа за наземно цифрово телевизионно радиоразпръскване с национален обхват, предназначена за разпространение на програми на обществени оператори, съобразно предвидените етапи и срокове в Плана за въвеждане на наземно цифрово телевизионно радиоразпръскване (DVB-T) в Република България. В резултат на това, КРС издаде разрешение за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър за осъществяване на електронни съобщения чрез електронна съобщителна мрежа за наземно цифрово радиоразпръскване с национален обхват, предназначена за разпространение на програми на обществени оператори, на „ХАНУ ПРО БЪЛГАРИЯ“ ЕАД. Разрешението е със срок на действие 15 години. Предприятието следва да разпространява лицензирани радио- и телевизионни програми на обществени оператори, определени за задължителни, съгласно разпоредбите на ЗРТ, и при спазване на принципите на обективност, справедливост, недискриминация и равнопоставеност. По силата на разпоредбите на ЗРТ, „ХАНУ ПРО БЪЛГАРИЯ“ ЕАД е задължено да разпространява до 4 телевизионни програми на Българската национална телевизия и до 4 радиопрограми на Българското национално радио.

##### 1.1. Разрешения за ползване на индивидуално определен ограничен ресурс по ЗЕС

Таблица 11

Разрешения по Закона за електронните съобщения						
Електронна съобщителна мрежа	Изменения/Допълнения/ Прехвърляния (брой)	Издадени разрешения (брой)	Прекратени/Отнети (брой)	Изтекъл срок (брой)	Действащи разрешения към 31.12.2009 г. (брой)	Действащи разрешения към 31.12.2010 г. (брой)
Електронни съобщителни мрежи за наземно аналогово радиоразпръскване:						
радиоразпръскване на телевизионни сигнали с национално и местно покритие	158		12	-	145	133
радиоразпръскване на радиосигнали с национално и местно покритие	578	10	6	-	290	294
Електронни съобщителни мрежи за наземно цифрово радиоразпръскване	16	1	-	-	3	4
Електронни съобщителни мрежи от подвижна радиослужба за персонално повикване	-	1	-	-	1	2
Електронни съобщителни мрежи от подвижна радиослужба - TRUNK	-	-	-	-	3	3
Електронни съобщителни мрежи от подвижна радиослужба - PMR	57*	41*	39	7	656	651
Електронни съобщителни мрежи от въздушна подвижна радиослужба	-	4	-	-	9	13
Електронни съобщителни мрежи от подвижна радиослужба - TETRA	-	-	-	-	3	3

Разрешения по Закона за електронните съобщения						
Електронна съобщителна мрежа	Изменения/Допълнения/ Прехвърляния (брой)	Издадени разрешения (брой)	Прекратени/Отнети (брой)	Изтекъл срок (брой)	Действащи разрешения към 31.12.2009 г. (брой)	Действащи разрешения към 31.12.2010 г. (брой)
Мобилна наземна мрежа - GSM и/или UMTS в радиочестотни обхвати 900 MHz и 1800 MHz	4	-	-	-	3	3
Мобилна наземна мрежа - UMTS в радиочестотен обхват 2 GHz	2	-	-	-	3	3
Мобилна наземна мрежа - NMT и/или CDMA	-	-	-	-	1	0
Радиослужбите въздушна подвижна, радиолокация и радионавигация за управление на въздушното движение и осигуряване на аеронавигационно обслужване на полетите в гражданското въздушно пространство	-	-	-	-	1	1
Предоставяне на позиции на геостационарни орбити, определени за Република България с международни споразумения	1	-	-	-	2	2
Електронни съобщителни мрежи от неподвижна спътникова радиослужба	7	2	7	2	24	17
Електронни съобщителни мрежи от неподвижна радиослужба от вида „точка към точка“	180**	8**	15	-	128	121
Електронни съобщителни мрежи за широколентов безжичен достъп (BWA)	7	1	-	-	7	8
Електронни съобщителни мрежи за неподвижен безжичен достъп (FWA)	2	-	1	-	2	1
Електронни съобщителни мрежи за предоставяне на фиксирана гласова телефонна услуга	73	5	1	-	22	26
Електронни съобщителни мрежи за предоставяне на услугата достъп до гласова телефонна услуга чрез услугата избор на оператор	1	-	1	-	11	9
Електронна съобщителна мрежа за пренос на данни - номера	2	-	-	-	3	3
Електронна съобщителна мрежа от неподвижна радиослужба от вида „точка към много точки“ - номера	-	-	-	-	2	2
Обществена телефонна услуга и всички услуги, включени в стандарта GSM и/или UMTS	6	-	-	-	3	3
<b>ОБЩО:</b>	<b>1094</b>	<b>73</b>	<b>83</b>	<b>9</b>	<b>1322</b>	<b>1303</b>
Временни разрешения	-	8	-	-	-	-

\* Общият брой на предоставените радиочестоти е 161;

\*\* Изменения и допълнения в техническите данни на общо 4006 радиорелейни участъка, включително предоставен радиочестотен спектър за нови 2054 участъка.

## 1.2. Уведомления за осъществяване на обществени електронни съобщения по реда на ЗЕС

Таблица 12

Публичен регистър на предприятията, уведомили комисията за намеренията си да осъществяват обществени електронни съобщения (регистър по чл. 33, ал. 1, т. 1 от ЗЕС)			
Вид дейност	към 31.12.2009 г. (брой)	2010 г. (брой)	Общ брой
Разгледани уведомления за осъществяване на обществени електронни съобщения	726	372	1098
Разгледани уведомления за прекратяване осъществяването на обществени електронни съобщения	221	240	461
Издадени удостоверения за вписване в регистъра	51	50	101
Предприятията, вписани в регистъра	1381	150	1531
Предприятията, заличени от регистъра	184	194	378

## 1.3. Осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения от любителска радиослужба

Таблица 13

Таблица 14

### Разрешителни, свидетелства и лицензи

Вид документ	към 31.12.2009 г. (брой)	2010 г. (брой)	Общ брой
Разрешителни за радилюбителска правоспособност	1943	149	2092
HAREC свидетелства	191	17	208
CEPT лицензи	296	24	320
<b>ОБЩО:</b>	<b>2430</b>	<b>190</b>	<b>2620</b>

### Изпити за радилюбителска правоспособност

Изпити/ Изпитан и лица	към 31.12.2009 г. (брой)	2010 г. (брой)	Общ брой
Изпити	56	5	61
Изпитани лица	1577	113	1690

През 2010 г. бяха определени 170 лични и 196 временни опознавателни знаци на лица с радилюбителска правоспособност.

## 2. Пазарно регулиране

Събирането на информация за дейността на предприятията, осъществяващи обществени електронни съобщения в България, анализът на конкурентната среда на пазарите на електронни съобщения и регулаторните мерки, предприемани с цел осигуряването конкурентна среда, която дава на потребителите широк избор, достъпни цени и високо качество на използваните от тях електронни съобщителни услуги, са сред основните приоритети в работата на КРС.

### 2.1. Мониторинг на пазара на електронни съобщения

В съответствие с чл. 40 от ЗЕС, както и чл. 18 от Методиката за условията и реда за

определяне, анализ и оценка на съответните пазари<sup>1</sup> (Методиката), мониторингът на българския пазар на електронни съобщения се осъществява от КРС чрез наблюдението на набор от параметри, за които се събират данни от над 1300 предприятия чрез специално създадени за целта въпросници, съобразени с предоставяните от тях обществени електронни съобщителни услуги. Наборът от параметри обхваща информацията, необходима на комисията за:

- определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщения, съгласно Европейска регулаторна рамка 2002;
- изготвяне на обобщен годишен анализ за състоянието и развитието на пазара на електронни съобщения в България за предходната година, част от Годишния доклад на регулатора;
- предоставяне на информация на ЕК, с цел изготвянето на годишните доклади за напредъка на единния европейски пазар на електронни съобщения (Implementation reports) и на докладите за развитието на широколентовия достъп до интернет в Общността;
- предоставяне на информация на международни институции и организации, на които по силата на международни споразумения КРС е член: ITU, ОЕПЕС (BEREC), Групата на независимите регулатори (IRG) и др.

## ***2.2. Определяне, анализ и оценка на съответните пазари на електронни съобщения, съгласно Европейска регулаторна рамка 2002***

В съответствие със ЗЕС и Методиката, транспониращи в националното законодателство Европейската регулаторна рамка 2002, през годината КРС продължи започната през 2008 г. дейност, свързана с определянето, анализа и оценката на съответните пазари на електронни съобщения, определянето на предприятия със значително въздействие върху всеки пазар и налагането на специфични задължения на тези предприятия с цел осигуряването на конкурентна пазарна среда.

С решение № 506 от 30 април 2010 г. комисията определи пазара на транзитни услуги в обществени фиксирани телефонни мрежи (пазар 10 от Препоръка 2003) като неподлежащ на ex-ante регулиране, тъй като не изпълнява кумулативно трите критерия за определяне на съответен пазар, подлежащ на ex-ante регулиране. С решението КРС отмени задълженията, наложени по реда на Закона за далекосъобщенията (отм.) на БТК, относно предоставянето на национални транзитни услуги.

През 2010 г. продължи работата по определяне, анализ и оценка на пазарите на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение (пазар 11 от Препоръка 2003, съответно пазар 4 от Препоръка 2007) и на предоставяне на широколентов достъп на едро (пазар 12 от Препоръка 2003, съответно пазар 5 от Препоръка 2007), като с Решение № 1119 от 18.10.2010 г. проектът на решение беше публикуван за обществено обсъждане. След отразяване на бележките от общественото обсъждане, с Решение № 1683 от 21.12.2010 г. проектът на решение беше изпратен за съгласуване на Европейската комисия и на регулаторните органи на държавите членки на Европейския съюз.

## ***2.3. Регулиране на цени***

В съответствие с разпоредбите на ЗЕС, цените на електронните съобщения подлежат на регулиране, ако това е предвидено в закона или когато въз основа на пазарен анализ е установена неефективна конкуренция на съответния пазар, и КРС е наложила специфични мерки на предприятията със значително въздействие върху същия този пазар по отношение на цените. КРС, с Решения №№ 236/17.03.2009 г., 237/17.03.2009 г. и 650/25.06.2009 г., е въвела ценови ограничения на предприятия със значително въздействие на следните анализирани пазари: на терминиране на повиквания в индивидуални мобилни мрежи; на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи и на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи; на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и обществено достъпни телефонни услуги.

---

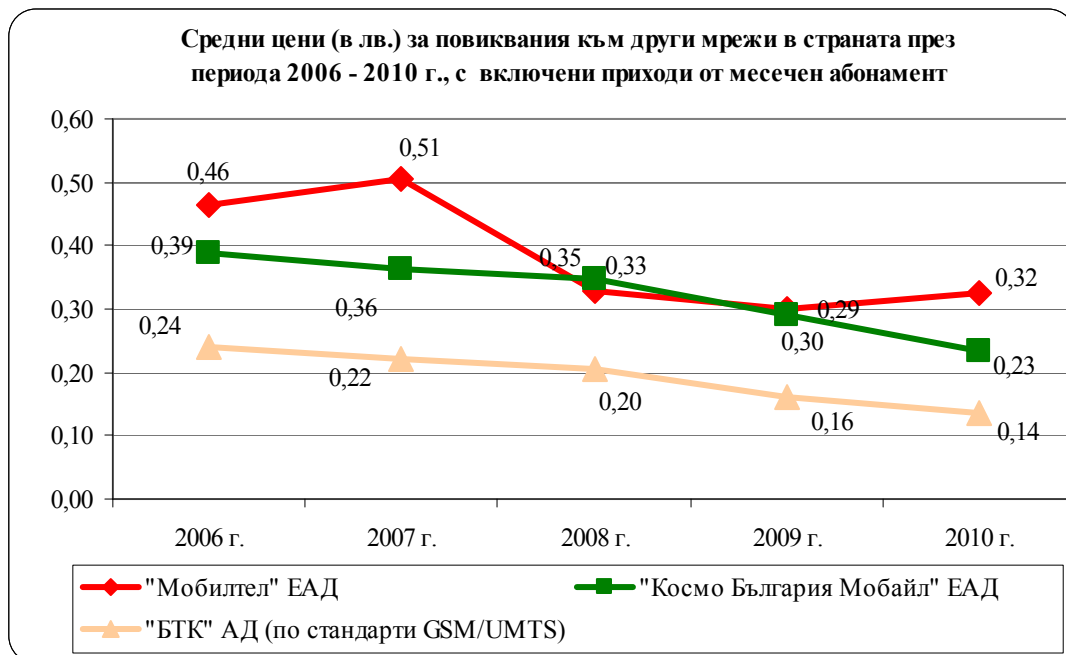
<sup>1</sup> Методиката е приета с ПМС № 40 от 28.02.2008 г. и е обнародвана в ДВ. бр.27 от 11 Март 2008 г.

По отношение на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи, с Решение № 236 от 17.03.2009 г. КРС прие график за поетапно намаляване на цените за терминиране, като последната стъпка от приетия план е в сила от 01.07.2010 г.

Въз основа на наложеното задължение, средно претегленото<sup>2</sup> намаление на цените за терминиране в края на 2010 г., спрямо януари 2010 г.<sup>3</sup>, възлиза на 34,4%. За същия период снижението на средните<sup>4</sup> цени на дребно за повиквания към други мрежи (off-net) в страната на трите мобилни предприятия е 7,3%, като най-голямо е то на „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ“ ЕАД – 20%, следвано от БТК – 14% и „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД – 9%.

Разликата в цените за повиквания в рамките на мрежата и към други мрежи в страната все още е значителна. Следва обаче да се отбележи, че през разглеждания период (01.01.2010 г. – 31.12.2010 г.) средно претеглената цена на дребно за повиквания в собствената мрежа на БТК е без изменение, докато към други мрежи намалява с 14%; средно претеглената цена на дребно за повиквания в собствената мрежа и за повиквания към други мрежи на „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ“ ЕАД намаляват с почти еднакви темпове, съответно с 20% и с 19%. Изключение прави „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД, където намалението на средно претеглените цени за повиквания в собствената мрежа (17%) изпреварва намалението на средно претеглената цена за повиквания към други мрежи.

На графиките по-долу (фиг. 61 и 62) е представено сравнение на средните цени на дребно на мобилните предприятия за периода 2006-2010 г., както следва: средни цени за повиквания към други мобилни и фиксирани мрежи в страната и средни цени за повиквания в рамките на дадена мобилна мрежа.<sup>5</sup>



Източник: Данни, подадени в КРС

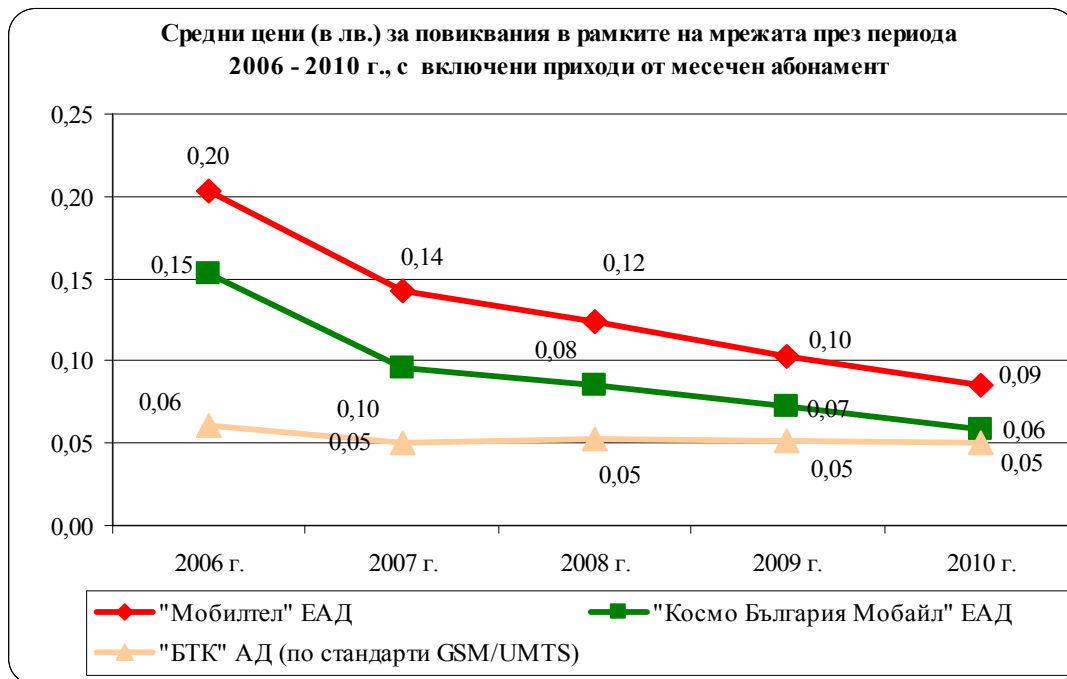
Фиг. 61

<sup>2</sup> При отчитане на терминирания трафик за часовете на силен и слаб трафик.

<sup>3</sup> Цени за терминиране към 01.01.2010 г. – 0,205 лв./мин. в часове на силен трафик и 0,15 лв./мин. в часове на слаб трафик.

<sup>4</sup> Средните цени са изчислени като частно между общите приходи, генерирани от предоставянето на изходящи повиквания към определен тип мрежа и общия обем на изходящия трафик към тази мрежа. Следва да се отбележи, че при изчисляването им са взети предвид и приходите от месечен абонамент, като тази сума е разпределена пропорционално в зависимост от съотношението на трафика.

<sup>5</sup> При изчисляване на средните цени са взети предвид и приходите от месечен абонамент, като тази сума е разпределена пропорционално в зависимост от съотношението на трафика в рамките на мрежата, към други мрежи в страната (фиксирани и мобилни) и към мрежи в чужбина. Основен аргумент за включването на приходите от тези услуги е фактът, че мобилните предприятия предлагат тарифни планове с включени минути, които реално се заплащат с месечната такса.



Източник: Данни, подадени в КРС

Фиг.62

От представените данни на предходните графики е видно, че средните цени на дребно за повиквания към други мрежи в страната и за повиквания в рамките на мрежата в периода 2006-2010 г. видимо намаляват. В разглеждания период средните цени на дребно за повиквания към други мрежи в страната намаляват средно с 36%, като най-голямо е намалението при БТК (43%), а най-слабо при „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД - с 30%. Средните цени на дребно за повиквания в рамките на мрежата намаляват с 53%, като в този случай най-голямо е намалението при „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ“ ЕАД (62%), а най-малко при БТК (17%).

С Решение № 237 от 17.03.2009 г. КРС прие график за поетапно намаляване на цените за терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи. Последната стъпка от този график е в сила от 01.07.2010 г.

По отношение на пазара на генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи следва да се отбележи, че снижаването на цените на едро за генериране не доведе до ръст в ползването на услугата „избор на оператор“, като през 2010 г. реализираният трафик при предоставянето ѝ отново отбелязва спад (с 38%) в сравнение с 2009 г.

За пазарите на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение и обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение, с Решение № 650 от 25.06.2009 г. КРС наложи ограничения както на ниво пазар на едро, така и на ниво пазар на дребно.

С Решение № 712/29.06.2010 г. КРС одобри Типово предложение за сключване на договор за отдаване на абонатни линии под наем на едро на БТК, което е предпоставка за развитието на услугата. Въпреки това, по данни, подадени в КРС, към края на 2010 г. все още услугата не се ползва от алтернативните предприятия.

Предвид обвързаността на ценовите мерки на пазарите на едро и на дребно, ефектът от намалението на цените на едро намери израз в намаление на цените на пазарите на обществено достъпни телефонни услуги, предоставяни в определено местоположение. Така цените на БТК на пазара на дребно за повиквания към мобилни мрежи намаляват на всяка стъпка на намаление на цените за генериране на повиквания от определено местоположение на обществени телефонни мрежи и на терминиране на повиквания в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи. След намеса на КРС, същото е валидно и по отношение на цените за повиквания към други мрежи.

Друго важно решение, което беше прието през 2010 г., е свързано с осигуряването на

достъп до подземната канална мрежа и до пасивната инфраструктура на БТК като цяло, като едно от необходимите условия за стимулиране на конкуренцията на свързаните пазари на дребно на достъп до обществена телефонна мрежа и на пазара на дребно на ширококоловоден достъп.

След провеждането на процедура за обществени консултации по въпроса необходимо ли е изменение в Общите условия за съвместно ползване на помещения, съоръжения и кули и Общите условия за ползването на подземната канална мрежа на БТК, и в резултат на постъпилите становища, КРС прие решение № 1220 от 11 ноември 2010 г., съдържащо задължителни указания за изменение на Общите условия на БТК. С решението са наложени и ценови ограничения на цените за месечен абонамент за ползване на трасе от каналната мрежа и на цените за месечен абонамент за разполагане в 19" шкаф в стандартни зали за колокиране, съобразно заявения обем, поради факта, че с внесените документи историческото предприятие не доказва разходоориентираност на горепосочените цени.

В изпълнение на Регламент (ЕО) № 544/2009 (Регламента) за изменение на Регламент (ЕО) № 717/2007 относно роуминга в обществени мобилни телефонни мрежи в рамките на Общността, чрез който се удължава валидността на Регламента до 30 юни 2012 г. и се разширява неговият обхват с предоставянето в рамките на Общността на роуминг SMS съобщения и данни, българските мобилни предприятия предлагат на своите абонати Евротарифа и Евро-SMS тарифа, при спазване на допълнителните изисквания за таксуване при точност на отчитане от една секунда, с първоначален интервал до 30 секунди за изходящите повиквания. Въведени бяха и допълнителни изисквания за предоставяне на информация за тарифите на регулираните SMS съобщения и на услугите за пренос на данни в роуминг. От 1 юли 2010 г. бе въведен лимит за роуминг на данни, който не надхвърля сумата от 50 евро (без ДДС) или друга предварително договорена сума, след достигане на която трафикът на данни следва да бъде преустановен, освен ако потребителите изрично не са заявили, че желаят да продължат да използват услугата.

Цените за международен роуминг на българските предприятия, предоставящи мобилни услуги, прилагани от 01.07.2010 г., са следните:

**Таблица 15**

	Предприятие		
	„МОБИЛТЕЛ” ЕАД	„КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД	БТК
<b>Евротарифа</b>			
Изходящо повикване (лв./мин., с ДДС)	0,914	0,914	0,91
Прието повикване (лв./мин., с ДДС)	0,351	0,351	0,35
<b>Евро-SMS тарифа</b>			
SMS съобщение	0,252	0,25*	0,252
Мобилен интернет 100KB	1,29	1,79**	0,49**
Начин на таксуване	Входящите разговори се тарифират на секунда, а първоначалният интервал на таксуване за изходящите е 30 секунди, след което отчитането е на всяка секунда. Начинът на таксуване е еднакъв за клиенти с абонамент и за клиенти на предплатена услуга и се прилага за входящи и изходящи повиквания. Интервалът за таксуване на интернет е 100KB.		

\* За потребителите на предплатени услуги цената е 0,258 лв. на SMS с ДДС.

\*\* За потребителите на предплатени услуги няма обявена цена.

**Източник:** Официалните страници на БТК, „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД и „МОБИЛТЕЛ” ЕАД в интернет.

„МОБИЛТЕЛ” ЕАД предлага, наред с Евротарифата, и специални роуминг тарифи: “M-Tel WORLD TRAVELLER” – тарифа, в сила от 01.06.2009 г., и M-TEL FREE2GO, в сила от 15.06.2010 г., включващи гласови повиквания, SMS съобщения и данни, чиито цени и начин на



тарифиране са различни от цитираните в Таблица 11.

Мобилните предприятия предоставят и тарифни планове, включващи само глас, само данни, пакети с минути за глас или с обем за данни, както и комбинация от изброените. Към края на 2010 г. предлаганите различни алтернативни тарифни планове и пакети наброяват общо 26.

В съответствие с разпоредбите на Регламента, КРС изготвя и редовно представя на ЕК доклади за спазване на изискванията за цените за международен роуминг.

#### **2.4. Сътрудничество с Комисия за защита на конкуренцията**

Въз основа на приетите през 2008 г. Правила за взаимодействие и координация, които имат за цел да създадат условия за ефективно взаимодействие и координация между двете институции при осъществяване на законово определените им правомощия и прилагането на националното и европейското право в областта на електронните съобщения и конкуренцията, Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) и КРС продължиха своето активно сътрудничество.

През 2010 г. комисията съдействаше на КЗК при проучвания по редица преписки, свързани с евентуални нарушения на Закона за защита на конкуренцията (ЗЗК), както и оценки на концентрации на стопанска дейност, в която участват предприятия, предлагащи електронни съобщителни услуги.

От страна на КЗК бяха предоставени становища по разработените от КРС проекти на пазарни анализи.

### **3. Радиосъоръжения и крайни електронни съобщителни устройства**

В съответствие с чл. 269 от ЗЕС и във връзка с прилагане на чл. 6, параграф 4, от Директива 1999/5/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно радиосъоръженията и крайните далекосъобщителни устройства и взаимно признаване на тяхното съответствие, през изминалата година в КРС са получени по електронната поща, съхранени и разгледани в срок, 820 уведомления за пускане на пазара на радиосъоръжения, от които 814 са постъпили чрез европейския портал OSN (One Stop Notification) за електронни услуги към Главна дирекция „Предприятия и индустрия“ към Европейската комисия. След направен анализ на получените уведомления относно възможността за използване на радиочестотните ленти от съответните радиосъоръжения с посочените в тях технически параметри и приложени стандарти, бяха изпратени 157 писма. С тях КРС уведомява за невъзможността дадено устройство да се пуска в действие на територията на Република България или за възможността някои устройства да бъдат пускани в действие при спазване на условията и съответните технически параметри, определени в българските подзаконови актове.

#### **4. Стандартизация**

Комисията успешно изпълнява функциите на Национална организация по стандартизация пред Европейския институт за стандарти в далекосъобщенията (ETSI), като организира общественото допитване в Република България по проекти на ETSI стандарти.

През 2010 година КРС участва в процедурите на ETSI, както следва:

**Таблица 16**

<b>2010 година</b>	<b>Брой обработени документи</b>	<b>Брой процедури</b>
<b>PE</b> – Обществено допитване	36	15
<b>Vote</b> – Гласуване	49	15
<b>OAP</b> – Едностепенна процедура	46	20
<b>MV</b> – Членско гласуване	37	22
<b>PUB</b> – Седмично получавани документи	3024	

Текущо се поддържат и актуализират на страницата на КРС документите на ETSI за обществено допитване и гласуване, които добиват статут на европейски стандарт (EN).

Комисията участва активно в работата на четири технически комитета (ТК) по стандартизация на БИС, които имат отношение към електронните съобщения.

За изминалата година общият брой на въведените с признаване като български ETSI стандарти и стандартизационни документи е 184, от които 118 са приети от ТК 47 и 66 от ТК 57. КРС финансира въвеждането с идентичен превод на текста на 11 стандарта и 2 стандартизационни документа.

През годината в ТК на БИС по кореспондентски път са подготвени и съгласувани всички преводи на заглавия на проекти на хармонизирани стандарти. Периодично в базата данни на ETSI се актуализира информацията за публикуваните от Българския институт за стандартизация (БИС) национални стандарти, въвеждащи ETSI стандарти. До края на 2010 г. всички публикувани от ETSI хармонизирани стандарти са въведени като български.

КРС изготви становище във връзка с проект за изменение на Правилата за работа по националната стандартизация на БИС.

За подобряване на съвместната дейност в областта на стандартизацията, на среща на председателите на комисията и БИС за решаване на въпроси от общ интерес беше предложено да се подпише споразумение за сътрудничество. Отчитайки задълженията на двете организации като НСО, съответно за ETSI и CEN/CENELEC, беше разработен от регулатора и съгласуван с БИС проект на споразумение.

Представители на КРС взеха участие в 56-ата Генерална асамблея на ETSI.

## **5. Взаимно свързване и достъп**

Дейността на комисията по отношение на взаимното свързване и достъпа беше насочена към одобряване на внесени от БТК проекти на типови предложения, разрешаване на спорове и проблемни въпроси, възникнали между предприятията при изпълнение на някои нормативни изисквания.

### **I. Решаване на възникнали проблемни въпроси между предприятията при изпълнение на Решение № 236 /17.03.2009 г. и Решение № 237/17.03.2009 г.**

КРС продължи да следи спазването от страна на предприятията на наложените им с Решение № 236 /17.03.2009 г. и Решение № 237/17.03.2009 г. специфични задължения, като се акцентира върху реалното прилагане на определените от комисията цени за терминиране. До средата на годината повечето предприятия подписаха допълнителни споразумения към договорите за взаимно свързване и въведоха наложените ценови ограничения.

В процеса на отразяване на ценовите ограничения в договорите за взаимно свързване между БТК (мобилна мрежа) и две от алтернативните предприятия - „КЕЙБЪЛТЕЛ” ЕАД и „СПЕКТЪР НЕТ” АД, възникна противоречие относно прилаганите от алтернативните предприятия цени за терминиране към негеографски номера от обхват 700 за предоставяне на услугата „Персонален номер”. Предмет на дискусиата беше въпросът дали определените от комисията (с Решение № 237/17.03.2009 г) цени за терминиране следва да се прилагат и по отношение на терминиране към негеографски номера, или цените за терминиране към тези номера се определят на принципа на свободното търговско договаряне.

По конкретния казус КРС изрази становище, че с Решение № 237 не е наложила задължение за промяна в условията за реализиране на взаимното свързване по отношение на достъпа до негеографски номера от обхвати 700, 800 и 90. Независимо от факта, че повиквания към негеографски номера от обхвати 700, 800, 90 са включени в продуктивния и географския пазар на генериране и терминиране на повиквания от/в определено местоположение на индивидуални обществени телефонни мрежи, определените с Решение № 237 ограничения на цените за генериране и терминиране се отнасят единствено и само за генериране/терминиране от/към географски номера. Цените при взаимно свързване за генериране/терминиране на повиквания към негеографски номера остават на свободно търговско договаряне.

В резултат бе достигната договореност за цените за терминиране към негеографски номера от обхват 700 и в комисията постъпиха подписани анекси между БТК и двете предприятия.

Друг проблем, който възникна при изпълнение на Решение № 237, бе свързан с прилагане на реципрочни цени за терминиране във фиксираните мрежи на БТК и „КЕЙБЪЛТЕЛ” ЕАД за периода 01.04.2009 г. - 01.10.2009 г.

След обстоен анализ и извършена проверка по случая, комисията уведоми БТК за своето становище, че подписването на допълнително споразумение към договора за взаимно свързване на фиксираните мрежи на БТК и „КЕЙБЪЛТЕЛ” ЕАД, което урежда прилагането на наложените на предприятията специфични задължения с Решение № 237 от 17.03.2009 г., представлява

практическо изпълнение на наложените специфични задължения на предприятията като такива със значително въздействие на съответния пазар. Съответно е необходимо БТК да отправи предложение към „КЕЙБЪЛТЕЛ“ ЕАД с проект на допълнително споразумение към договора за взаимно свързване, който да е съобразен с Решение № 237/17.03.2009 г., тълкувателно Решение № 385/16.04.2009 г. и подписания Меморандум между БТК и Сдружението за електронни комуникации (СЕК), в което участва и „КЕЙБЪЛТЕЛ“ ЕАД. Цените за терминиране в мрежите на двете предприятия следва бъдат определени като:

- за периода от 01.04.2009 г. до 30.09.2009 г. БТК заплаща на „КЕЙБЪЛТЕЛ“ ЕАД приложимата цена за терминиране в двоен сегмент, съгласно на Решение № 237/17.03.2009 г., във връзка с Решение № 385/ 16.04.2009 г. на КРС.

- за периода след 30.09.2009 г. се прилагат цени по сегменти, съобразно договореното в Меморандума, подписан от БТК и СЕК.

Междувременно „ЕВРОКОМ КАБЕЛ МЕНИДЖМЪНТ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД уведоми КРС за извършено вливане на „КЕЙБЪЛТЕЛ“ ЕАД в „ЕВРОКОМ КАБЕЛ МЕНИДЖМЪНТ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, в резултат на което „ЕВРОКОМ КАБЕЛ МЕНИДЖМЪНТ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД се явява универсален правоприемник на „КЕЙБЪЛТЕЛ“ ЕАД, считано от 13.09.2010 г. „ЕВРОКОМ КАБЕЛ МЕНИДЖМЪНТ БЪЛГАРИЯ“ ЕООД не продължи да поддържа отправеното от „КЕЙБЪЛТЕЛ“ ЕАД искане.

## **II. Решаване на спорове между предприятията**

През годината комисията упражни регулаторните си правомощия във връзка с разрешаване на спорове, като разгледа две искания, съответно за оказване на съдействие за постигане на съгласие и за даване на задължителни указания, отправени от предприятията „ВАРНА НЕТ“ ООД и „УИНД ХЕЛАС КОМЮНИКЕЙШЪНС“ АД („WIND Hellas Telecommunications S.A.“) (Уинд Хелас).

### **1. Оказване на съдействие и постигане на съгласие**

КРС беше сезирана за оказване на съдействие за сключване на договор за взаимно свързване между предприятие, определено като такова със значително въздействие върху пазара на терминиране в мобилни мрежи - БТК (мобилна мрежа), и новонавлизащо на пазара предприятие - „ВАРНА НЕТ“ ООД, което не е адресат на Решение № 237/ 17.03.2009 г.

Предмет на спор между страните бяха цените за терминиране, които следва да се прилагат от „ВАРНА НЕТ“ ООД. БТК не беше съгласно с предложените от предприятието високи цени от тези, определени в Решение № 237.

След анализ на предоставените документи, комисията счете, че тъй като „ВАРНА НЕТ“ ООД не е адресат на Решение № 237/ 17.03.2009 г. на КРС, не са налице правни и фактически основания БТК да изисква прилагането на цените по посоченото решение.

При извършването на пазарния анализ и при налагането на мерките КРС е взела предвид предприятията, които са осъществявали дейност в момента на извършването на пазарния анализ. Имайки предвид, че пазарът е динамичен и винаги е възможно да се появят нови участници, и независимо от възможността за извършване на необходимия анализ и определянето на „ВАРНА НЕТ“ ООД за предприятие със значително въздействие върху пазара, до постановяване на такова решение дружеството може свободно да определя цените за терминиране на трафик в собствената си мрежа. В резултат на намесата на комисията, през септември бе постигнато споразумение между двете предприятия и бе подписан договор за взаимно свързване.

### **2. Даване на задължителни указания**

През 2010 година в КРС постъпи искане за даване на задължителни указания, като процедурата е инициирана от предприятие, което не осъществява дейност на територията на Република България - „Уинд Хелас Комюникейшънс“ АД („WIND Hellas Telecommunications S.A.“) (Уинд Хелас). Предметът на искането е „МОБИЛТЕЛ“ ЕАД (Мобилтел), „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ“ ЕАД (ГЛОБУЛ) и БТК (мобилна мрежа) да бъдат задължени да прилагат цената за терминиране към национални номера, както е определена към съответния момент от КРС, за трафика, генериран извън Република България и по-специално в мрежата на Уинд Хелас, както и ГЛОБУЛ да бъде задължено да преговаря добросъвестно с Уинд Хелас за пряка взаимна свързаност на мрежите на двете дружества при взаимноизгодни търговски условия и при гарантирано предоставяне на качествени услуги.

Комисията за регулиране на съобщенията се произнесе по искането с решение № 978 от 2.09.2010 г. С посоченото решение тя прие, че не са налице основания за даване на

задължителни указания по мотивите, подробно посочени в решението<sup>6</sup>.

### **III. Одобряване на типови предложения за взаимно свързване и достъп**

#### **1. Типово предложение за сключване на договор за взаимно свързване (ТПВС)**

Изготвянето на позиция на КРС по внесения от БТК проект на ТПВС продължи и през 2010 година с обработката на постъпилите становища от заинтересованите страни, както и анализ на предоставената от БТК информация. Извършените от БТК промени в йерархията на мрежата, както и констатираните пропуски и несъответствия на документа с действащата нормативна уредба и наложените на предприятието специфични задължения, обусловиха необходимостта от значителни изменения в условията на Типовото предложение. Също така, в процеса на работа възникнаха и проблемни въпроси, свързани с предоставянето на услугата „избор на оператор на абонаментна основа“, което наложи изменение на чл. 6 на Правилата за условията и реда за предоставяне на услугата „избор на оператор“ (обн., ДВ, бр.98 от 14.11.2008 г.).

В тази връзка, в края годината комисията, с решение 1601/09.12.2010 г., прие проект на решение за изменение на Правила за условията и реда за предоставяне на услугата „избор на оператор“ и откри процедура обществени консултации със заинтересованите лица. Също така, с решение 1600/09.12.2010 г. КРС прие резултатите от проведени обществени консултации, открити с решение № 1477 от 17.12.2009 г., и прие проект на решение за даване на задължителни указания за изменение на внесения от БТК проект на типово предложение, като откри процедура на обществени консултации със заинтересованите лица.

Обобщаването на резултатите ще продължи през 2011 г.

#### **2. Типово предложение за отдаване на абонатни линии под наем на едро**

През 2010 година приключи работата по внесения от БТК проект на типово предложение за отдаване на абонатни линии под наем на едро (Типовото предложение).

С решение № 712 от 29.06.2010 г. КРС одобри проект на Типовото предложение, като даде задължителни указания за неговото изменение. С това решение регулаторът наложи ценови ограничения на предложените от БТК цени и задължи компанията да осигури актуалност и публична достъпност на Типовото предложение, като го преработи съобразно дадените задължителни указания.

До края на годината в комисията не са постъпили подписани договори за отдаване на абонатни линии под наем на едро.

#### **3. Типово предложение за предоставяне на необвързан достъп до абонатната линия**

Продължи разглеждането на типовото предложение за предоставяне на необвързан достъп до абонатната линия (ТПНД, Типово предложение), което БТК внесе през 2009 година. С Решение № 121 от 21.01.2010 г. КРС прекрати процедурата по разглеждане на проекта на Типово предложение, внесен от БТК, по мотивите, подробно посочени в решението. С посоченото решение регулаторът задължи БТК да внесе проект на изменение на типовото предложение, съобразно разпоредбите на Наредба № 1.

През март БТК представи изменение на ТПНД, съобразено с промяната в нормативните изисквания и съдържащо описание и цени на услугите backhaul, отдалечено колокиране и sub-loop. Междувременно, от страна на „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ“ ЕАД е подадена жалба срещу решение № 121/21.01.2010 г. на КРС.

Наличието на съдебен спор пречатства възможността на комисията да се произнесе по проекта за изменение на ТПНД. Със свой окончателен акт от 21.10.2010 г. Върховният административен съд отхвърли подадената от „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ“ ЕАД жалба срещу Решение № 121/21.01.2010 г. на КРС.

Паралелно с описаните по-горе действия, регулаторът, с Решение № 1119/18.10.2010 г., прие Проект на решение, с което определя като съответни пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, пазарите на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение, както и пазара на широколентов достъп на едро. „БТК е определено като предприятие със значително въздействие върху всеки от съответните пазари. По отношение на пазара на достъп на едро до мрежова инфраструктура, проектомерките включват продължаване действието на наложеното задължение на БТК за осигуряване на самостоятелен и съвместен достъп до абонатна линия, включително до междинна точка от абонатна линия. С оглед изложеното и предвид необходимостта от

<sup>6</sup> <http://crc.bg/decisions.php?id=23&lang=bg>

осигуряване на единно и действащо Типово предложение, КРС сметна за нецелесъобразно да бъдат открити две процедури по разглеждане на промени в Типовото предложение. В тази връзка, предложените от БТК изменения на Типовото предложение по отношение на услугите backhaul, отдалечено колокиране и sub-loop ще бъдат разгледани ведно с измененията, произтичащи от промяната в специфични задължения на БТК .

## **6. Битстрийм достъп**

БТК продължи да изпълнява задълженията си, а именно, когато предоставя нови услуги на пазара на дребно на ширококолов достъп, да отправя и предложения към алтернативните предприятия, предоставящи ширококолов услуги чрез битстрийм достъп. Основно предложенията бяха конкретизирани до промоционални оферти относно конфигуриране на профилите.

През периода броят на абонатите на алтернативните предприятия, които предоставят ширококолов услуги чрез битстрийм достъп, остава сравнително малък, като две от тях са се възползвали от по-благоприятните ценови условия от страна на БТК.

Както бе посочено по-горе, с Решение № 1119/18.10.2010 г. КРС прие Проект на решение, с което определя като съответни пазари, подлежащи на ех ante регулиране, пазарите на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение, както и пазара на ширококолов достъп на едро. С оглед своевременно осигуряване на условия за развитите на конкуренцията, комисията предвижда задължение на БТК за предоставяне на xDSL битстрийм достъп на други предприятия, предоставящи електронни съобщителни мрежи и/или услуги, на всички нива за достъп. Битстрийм достъпът ще се реализира при определяне точки за достъп за прехвърляне на трафик към мрежата на предприятието, което ще го ползва, непосредствено след DSLAM, в точка на присъствие в опорната мрежа (на ниво обслужващ и отдалечен комутатор) и на IP (управляемо) ниво, включително предоставяне на пренос (backhaul) на ниво обслужващ и отдалечен комутатор и на IP (управляемо) ниво. С изключение на предоставяне на xDSL битстрийм достъп на IP (управляемо) ниво, БТК определя точките за достъп по начин, който осигурява възможност на другите предприятия да контролират техническите параметри, с които се предоставят услугите на крайните потребители.

## **7. Достъп до канална мрежа**

Със свое решение № 1220/11.11.2010 г., КРС даде задължителни указания за изменение на определени разпоредби от Общите условия за съвместно ползване на помещения, съоръжения и кули, и Общите условия за ползването на подземната канална мрежа на "БЪЛГАРСКА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА КОМПАНИЯ" АД. С цитираното решение КРС упражни регулаторните си правомощия във връзка с контрола по наложените на БТК специфични задължения по реда на ЗД, запазили своето действие на основание §7 от ПЗР на ЗЕС. Посочената разпоредба от ПЗР на ЗЕС има за цел да осигури преход от една регулаторна рамка в друга, като се даде възможност на КРС да регулира изпълнението на вече наложени специфични задължения до извършване на съответния пазарен анализ. Практическото приложение на §7 от ПЗР на ЗЕС се осигурява с действието на съответните решения на КРС, с които са наложени специфичните задължения. Имайки пред вид изложеното, КРС прецени, че регулаторна намеса при предоставянето за ползване на инфраструктурата на историческия оператор е оправдана и с цитираното решение въведе ценови ограничения и промени в процедурата по съвместно ползване за нейното улесняване, като така гарантира интересите на потребителите на електронни съобщителни услуги и ефективната конкуренция между предприятията.

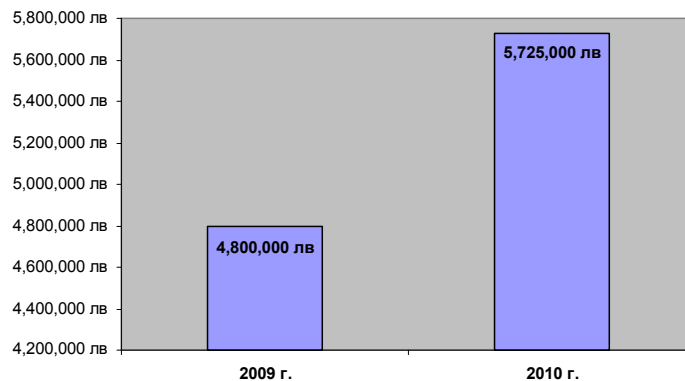
## **8. Електронен подпис**

Бързото развитие на информационните технологии е свързано с широко навлизане на електронни средства за комуникация във всички сфери на обществения живот. Електронните връзки, част от които е Интернет, намират приложение в различни сектори, като държавна администрация, съобщения, пощенски услуги, радио и телевизия, финанси, банково дело, търговия, борсово посредничество, правосъдие, образование. Непрекъснато нараства броят на услугите, включително в публичния сектор, които гражданите и бизнесът могат да ползват он-лайн. Важен момент при предоставяне на он-лайн услугите е сигурната и надеждна идентификация на потребителя, който купува, продава или изпълнява обществените си задължения, използвайки Интернет. В тази връзка електронният подпис, като средство за създаване на сигурност и доверие

в електронния обмен на данни, електронната търговия и отворените мрежи изобщо, намира все по-широко приложение и придобива все по-голяма обществена популярност както в световен мащаб, така и в нашата страна. Това е причината в последните няколко години у нас да нараства броят на издадените удостоверения за електронен подпис, както и приходите на доставчиците на удостоверителни услуги (ДУУ) от тази дейност.

Издадените през 2010 г. удостоверения за електронен подпис на физически и юридически лица са нараснали съответно с 6,4 % и 34,5 % спрямо 2009 г. Както е видно от фигурата, наблюдава се и увеличение на приходите на ДУУ.

### Приходи от дейности на ДУУ



Това позволява на регистрираните пет ДУУ да разширят гамата от предлагани услуги, като освен удостоверения за електронен подпис се предлагат и като Time Stamp услуги, генериране на двойка криптографски ключове, предоставяне на среда за гарантиран обмен на данни, разработване и внедряване на софтуер за управление на инфраструктура на публичния ключ и др.

За гарантиране на максимална сигурност и надеждност на предоставяните удостоверителни услуги, както и с оглед правомощията на КРС, произтичащи от Закона за електронния документ и електронния подпис (ЗЕДЕП), през 2010 г. комисията продължи да осъществява контрол и мониторинг върху дейността на петте регистрирани ДУУ. В тази връзка беше извършена планова проверка на „СЕР БЪЛГАРИЯ“ АД. Проверката засегна цялостната среда за предоставяне на удостоверителни услуги, издаване на удостоверения за електронен подпис, управление на ключове и контролиране жизнения цикъл на удостоверенията. При нея се отдели особено внимание на предвиждането и спазването на мерки, свързани с гарантиране на сигурността и с обезпечаване непрекъснатост на дейността на доставчика. Резултатите от проверката са задоволителни.

Също така, през годината комисията одобри промяна в обстоятелства и актуализация на публичната документация на „СПЕКТЪР“ АД и „ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ“ АД. Промените бяха продиктувани от изтичане на сроковете на валидност на оперативното удостоверение за универсален електронен подпис на „СПЕКТЪР“ АД и базовото и оперативное удостоверение на „ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ“ АД.

Във връзка със сливането на акционерните дружества „БАНКСЕРВИЗ“ и „БОРИКА“, бяха одобрени нова удостоверителна йерархия и нова документация на новоучредения правен субект „БОРИКА - БАНКСЕРВИЗ“ АД, който е универсален правоприемник на сливащите се дружества, включително и по отношение на дейността по предоставяне на удостоверителни услуги.

Съществен момент в дейността на КРС, свързана с електронния подпис, беше активното участие на експерти от комисията в изготвяне на проекта на изменение и допълнение на ЗЕДЕП. Законът за изменение и допълнение на Закона за електронния документ и електронния подпис беше обнародван на 21 декември 2010 г.

### 9. Контрол на съобщенията

Контролната дейност бе подчинена изцяло на мисията на КРС за контрол на електронните съобщения, в условията на равнопоставеност, прозрачност и защита на крайните потребители в Република България. Особено внимание бе отделено на нормативните актове в областта на електронните съобщения и съблюдаване на изискванията на ЗЕС. Контролните

функции на КРС се изпълняват от звената на Главна дирекция „Контрол на съобщенията“ в столицата и от петте ѝ териториални звена в градовете Пловдив, Бургас, Варна, Велико Търново и Враца.

### **9.1. Мониторинг и контрол на радиочестотния спектър за граждански нужди**

Нарастващото използване на радиочестотния спектър от все повече потребители изисква ефективното управление на този ограничен природен ресурс, което от своя страна налага постоянен мониторинг и надзор, за да се гарантира нормалната работа на изградените мрежи без наличие на вредни смущения. Бързото локализиране и елиминиране на източници на радиосмущения и незаконните радиоизлъчващи средства се постига с постоянна упоритост. И през 2010 г. КРС, чрез дейностите по контрол на РЧС, продължи да издига ролята на своите функции за осигуряване на равнопоставеност на законните ползватели на спектъра и гарантиране определено качество на предоставяните електронни съобщителни услуги на крайните потребители. Специална роля беше отделена на мониторинга на обхватите за телевизионно разпръскване за създаване на условия за цифровизация на наземното телевизионно радиоразпръскване.

През периода основните дейности по мониторинг и контрол на РЧС бяха:

- мониторинг за **оценка на действителната заетост** на радиочестотния спектър и оценяване на свободния капацитет за присвояване на нови честоти – във връзка с цифровизацията на телевизионното разпръскване са изследвани 658 телевизионни канала в 58 населени места от цялата страна; осъществени са наблюдения и измервания на територията на 45 населени места на страната в УКВ-ЧМ обхвата за радиоразпръскване 87.5-108.0 MHz; проведени са и измервания за оценка на действителната заетост на честотните обхвати: 411.0-414.0 MHz, 421.0 – 424.0 MHz, 452.7 – 455.85 MHz и 462.7 – 465.85 MHz;

- мониторинг и контрол за **съответствие на изградените предавателни станции** за аналогово наземно радиоразпръскване на радио- и телевизионни сигнали с одобрените технически характеристики - продължи ролята на превантивния контрол за създаване на условия за нормална работа на законните ползватели на спектъра и гарантиране на определено качество на предлаганите услуги, както и за предотвратяване възникването на смущаващи и незаконни излъчвания; през 2010 г. продължи предоставянето по електронен път на предприятията на резултати от проведен планов мониторинг и измервания (предоставени са данни от над 5000 измервания на основни технически параметри); запази се тенденцията на поддържане в норми на параметрите на излъчваните радио- и телевизионни сигнали и намаляване на генерираните странични и интермодулационни излъчвания, вкл. и в обхвата на въздушна радиослужба; за констатираните отклонения на техническите параметри са дадени предписания на предприятията със срок до 1 месец за отстраняването им, след което са предприети необходимите административно-наказателни мерки, съгласно ЗЕС;

- контрол относно **спазване на правилата при използването на радиочестотите и радиочестотните ленти** за граждански нужди; изпълнение на политиката за управление на радиочестотния спектър и условията на издадените разрешения – осъществява се ежедневен планов мониторинг в честотен обхват 20-3000 MHz чрез стационарни (обслужваеми и необслужваеми) станции за радиомониторинг от Националната система за мониторинг на РЧС;

- мониторинг за **оценка на електромагнитната обстановка:**

- мониторинг за оценка на **трансграничните замърсявания** в честотните обхвати за радио- и телевизионно разпръскване – обобщени и анализирани са измервания от 152 протокола на територията на 44 населени места относно създаваната напрегнатост на електромагнитното поле и за определяне на направление на регистрираните излъчвания в пограничните райони на страната; специално внимание бе отделено на оценка на електромагнитната обстановка и трансграничните замърсявания през летните месеци по Българското Черноморие; създадена бе двустранна работна група от експерти на КРС и Съвета по информационни технологии и комуникации (ICTA) на Република Турция, която работи за разрешаването на проблема;

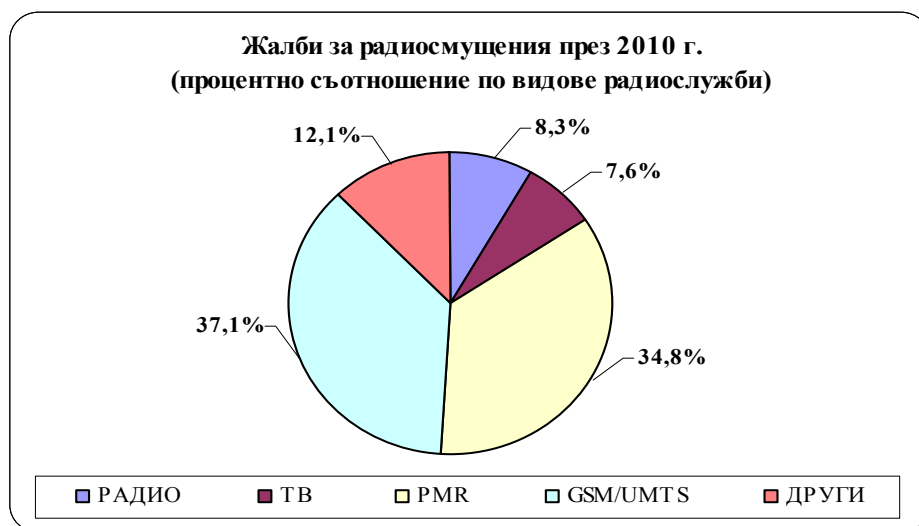
- мониторинг за оценка на **електромагнитната съвместимост** на УКВ-ЧМ радиопредавателните станции в обхвата 87.5–108.0 MHz и радионавигационното и комуникационно оборудване на въздухоплавателните служби, използващо честотен обхват 109–137 MHz - съгласно *Методиката за измерване на интермодулационни продукти от тип „А1“, получавани при работа на близко разположени УКВ-ЧМ радиопредавателни станции* (съгласно т. 2.5. от приложение 1 към *Техническите изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужба Радиоразпръскване и съоръженията, свързани с тях*)

са проведени измервания на радиопредавателни обекти в районите на градовете Стара Загора, Ахтопол, Каварна, Свиленград и Велинград;

- мониторинг и контрол върху качеството на предоставяните услуги за **защита на обществения интерес и интересите на потребителите**:

- мониторинг във връзка с постъпили **жалби и сигнали** на законни ползватели на спектъра, граждани, организации и ведомства – през 2010 г. са изследвани 132 случая на радиосмущения, като и тази година преобладаващи са жалбите за смущения в обхватите на подвижните мрежи от вида PMR и мобилните мрежи по стандарт GSM; своевременно са предприемани необходимите мерки за бързо локализиране и отстраняване на източниците на радиосмущения; проблем остават смущаващите въздействия на радиосъоръжения на Министерство на отбраната върху мобилните мрежи от вида PMR в обхват 160 MHz;

- мониторинг за проверка на **покритието и качеството на предлаганите услуги от мобилните мрежи по стандарт GSM** – за трите предприятия, предоставящи услуги от мобилните мрежи по стандарт GSM, са извършени измервания по 13 маршрута от основната републиканска пътна мрежа на страната и в 204 населени места; резултатите от проведените измервания са обобщени в 637 протокола; осъществени са измервания за определяне на минималното необходимо ниво на сигналите за покритие и установяване на допустима корелация между ниво на покритие и качество на предлаганите услуги в градовете Ихтиман, Айтос, Чирпан, Елин Пелин и Девня;

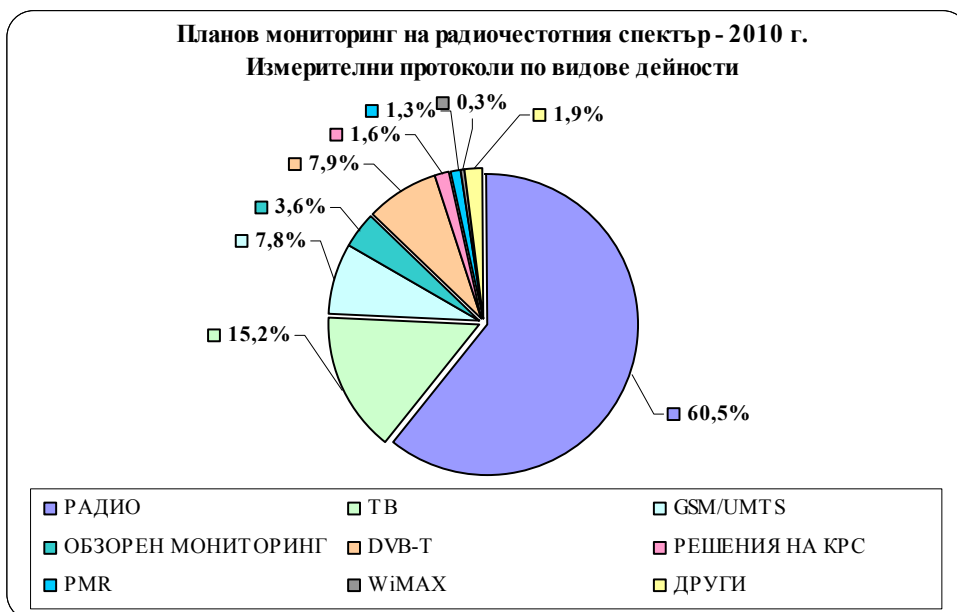


*Източник: КРС*

**Фиг. 63**

Резултатите от проведения през периода мониторинг и контрол на РЧС са обобщени в над **9000 измерителни протокола**.





*Източник: КРС*

**Фиг. 64**

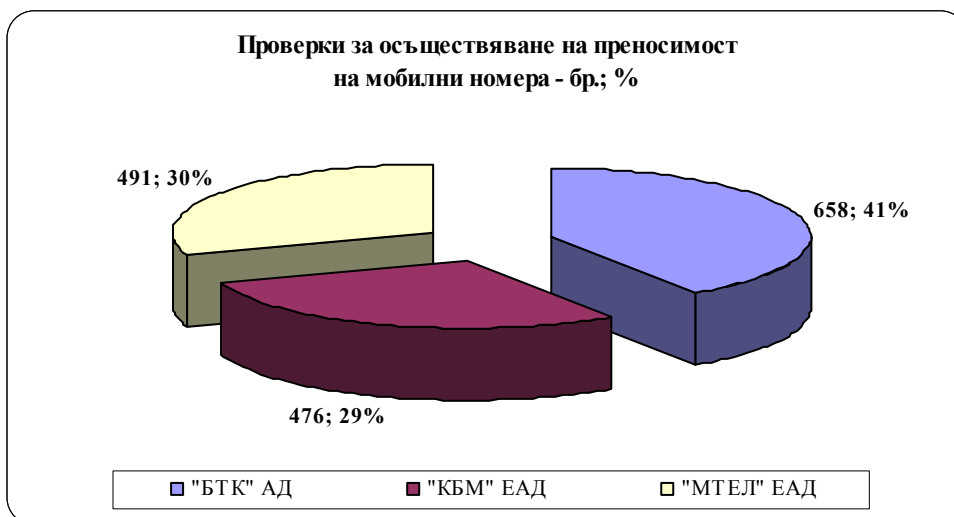
На предприятията, осъществяващи аналогово наземно радиоразпръскване на радио- и телевизионни сигнали, по електронен път бе предоставена информация за над 5000 контролни измервания на основни параметри на техните предавателни станции.

## **9.2. Инспекционна дейност**

Във връзка с функциите на КРС, свързани с контрола при осъществяването на електронни съобщения по реда на ЗЕС и по спазване на изискванията на ЗЕДЕП, през 2010 г. са извършени следните основни контролни дейности:

### **9.2.1. Контрол при осъществяване на електронни съобщения по реда на ЗЕС:**

- проверки на **мобилни наземни мрежи по стандарт GSM** – през годината са извършени 1625 проверки на трите предприятия, предоставящи мобилни услуги по стандарт GSM: „МОБИЛТЕЛ” ЕАД, „КОСМО БЪЛГАРИЯ МОБАЙЛ” ЕАД и БТК; въвеждането на нови технологични платформи и стартиралата процедура за преносимост на номерата в мобилните мрежи увеличи броя на постъпващите жалби от крайните потребители; за констатираните нарушения на Функционалните спецификации за осъществяване на преносимост на национално значими номера при промяна на доставчика на обществена мобилна телефонна услуга на мобилните оператори са съставени 244 Акта за установяване на административни нарушения (АУАН);



Източник: КРС

Фиг. 65

- проверки, свързани с разрешаване на проблеми при **осъществяване на преносимостта** на „две”, а от 6-и август 2010 г. на „едно” гише на номера при промяна на доставчика – осъществени са 1971 проверки за спазване на Функционалните спецификации за преносимост на географски, негеографски и мобилни номера, във връзка с постъпили жалби и сигнали на територията на цялата страна;
- проверки на електронни съобщителни мрежи за **наземно аналогово радио- и телевизионно разпръскване** за спазване условията на издадените разрешения, на *Техническите изисквания за работа на електронните съобщителни мрежи от радиослужба Радиоразпръскване и съоръженията, свързани с тях*, както и съответствието на предавателните станции с одобрените от КРС технически параметри - през 2010 г. са реализирани 309 инспекторски проверки, като се установи запазване на положителната тенденция за придържане към изискванията, заложи в подзаконовите актове на ЗЕС и условията на издадените разрешения от страна на предприятията; продължи превантивният контрол с прилагането на чл. 313, ал.1, т. 9 от ЗЕС; при привеждането на основните параметри девиация, офсет и създавана напрегнатост на електромагнитното поле на предавателните станции за радио- и телевизионно разпръскване в норми не са констатирани съществени нарушения; за установени нарушения при извършените проверки на този вид мрежи са съставени 21 АУАН;
- проверки на електронни съобщителни мрежи от **подвижна радиослужба PMR** - във връзка с ефективното използване на ограничени ресурс - радиочестотен спектър, са извършени 49 проверки по изпълнение на условията на издадените разрешения за осъществяване на електронни съобщения за собствени нужди чрез електронна съобщителна мрежа от подвижна радиослужба – PMR; за откритите нарушения са съставени 2 АУАН;
- проверки на **кабелни електронни съобщителни мрежи** за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми – реализирани са 75 инспекторски проверки; на Министерството на културата и СЕМ са предоставяни констативни протоколи от извършени проверки по жалби, засягащи Закона за авторското право и сродните му права, относно разпространявани радио- и телевизионни програми, във връзка с Меморандума за сътрудничество за закрилата на авторското право и сродните му права между Министерството на културата, СЕМ и КРС;
- проверки на **кабелни мрежи за пренос на данни** без използване на ограничен ресурс - извършени са 25 проверки на предприятия, осъществяващи обществени електронни съобщения чрез кабелни мрежи за пренос на данни без използване на ограничен ресурс; съставени са 11 АУАН, предимно във връзка с неизпълнени задължения относно непредоставена информация на КРС за осигурения от тях ширококолов достъп;
- проверки за **спазване на чл. 286 от ЗЕС** - продължиха започнатите през 2009 г. проверки на въздушно изграждане на кабелни електронни съобщителни мрежи, както и санкционирането на нарушителите при констатирано нарушение; през периода. са извършени

32 проверки и са съставени 8 АУАН за установено въздушно изграждане на кабелни мрежи; КРС няма правомощия да премахва изградените въздушно кабелни електронни съобщителни мрежи; проведени са срещи с Дирекцията за национален строителен контрол (ДНСК) и Сдружението на общините - за координирани действия, съгласно предоставените законови правомощия и компетенции;

- проверки за **предоставяне на универсалната услуга** - през 2010 г. оправомощени служители на КРС са извършили 69 проверки, изпълнявайки своите задължения да контролират спазването на изискванията за предоставяне на универсалната услуга, както и да разглеждат жалби на крайни потребители; най-голям е процентът на жалбите, свързани с преносимостта на географски номера, както и жалбите, които засягат качеството на обслужване, в т.ч. тези, които са свързани с оптимизацията на аналоговата мрежа на предприятието системата ANO (Analog network optimization); за откритите нарушения на ЗЕС са съставени 4 АУАН;

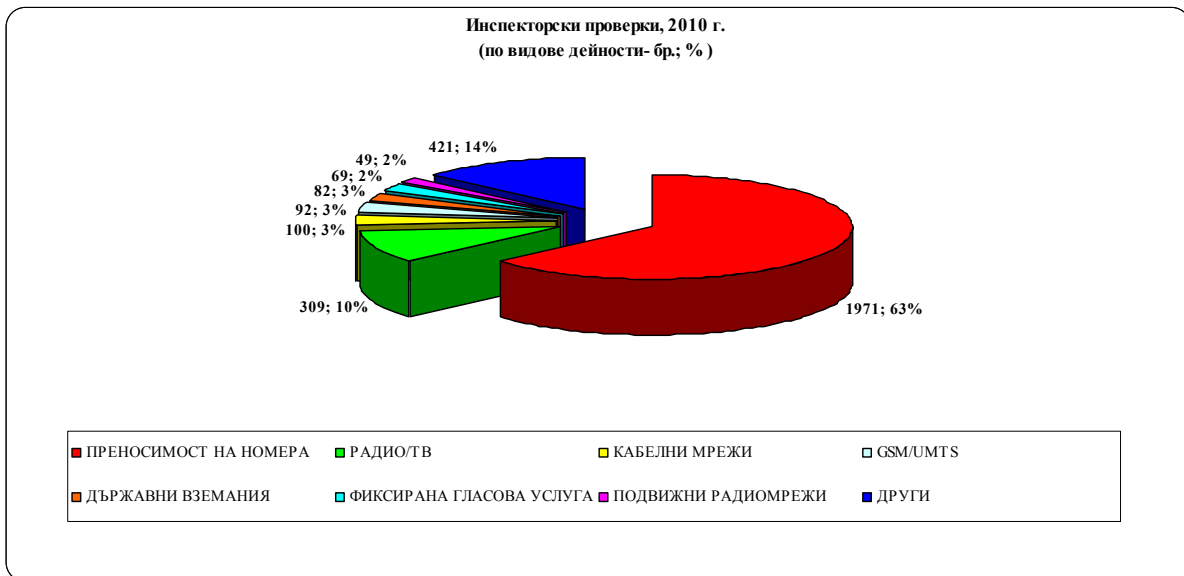
### 9.2.2. Контрол по спазване на изискванията на ЗЕДЕП:

В съответствие с *Методиката за контрол на доставчиците на удостоверителни услуги*, са извършени проверки на „СЕП БЪЛГАРИЯ“ АД и „ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ“ АД относно спазването на изискванията на ЗЕДЕП. Не са установени съществени нарушения на нормативните изисквания по отношение дейността на двата доставчика на удостоверителни услуги. На „СЕП БЪЛГАРИЯ“ АД са дадени необходимите препоръки.

През 2010 г. са извършени над **3100 проверки** от оправомощени, съгласно чл. 312 от ЗЕС, служители на КРС.

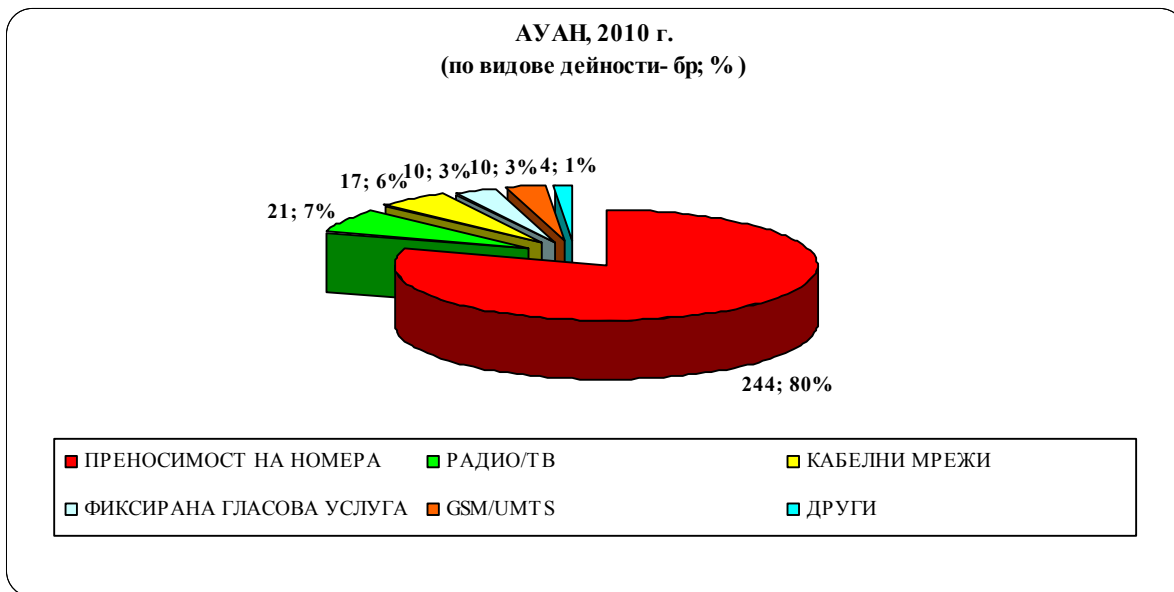
В резултат на инспекторски проверки, за установените административни нарушения на закона са съставени и връчени **306 акта за административни нарушения**.

Обобщените данни за извършената контролна дейност и ангажираната административно-наказателна отговорност при установени нарушения на ЗЕС и подзаконовите нормативни актове, са представени на фиг. 66 и фиг. 67.



Източник: КРС

Фиг. 66



Източник: КРС

Фиг. 67

### 9.3. Развитие и техническа поддръжка на Националната система за мониторинг на радиочестотния спектър

Основни акценти по отношение на техническото и технологичното осигуряване на дейностите по контрол на електронните съобщителни мрежи бяха:

- развитието на Националната система за мониторинг на радиочестотния спектър за граждански нужди (НСМ).
- техническото осигуряване и внедряване на измервателна апаратура за мониторинг и контрол на РЧС;
- проучването на технологично хардуерно и софтуерно оборудване за контрол и мониторинг на нови мрежи и технологии – специално внимание бе отделено на проучването на оборудване за измерване на DVB-T мрежи;
- техническа поддръжка на специализираното технологично оборудване (стационарни, мобилни и транспортируеми станции за мониторинг, преносима измервателна апаратура и мрежи за комуникация на НСМ) – конфигуриране, настройки и администриране.

През периода развитието на НСМ продължи според приетия регионален принцип, с цел създаване на единна система за мониторинг. Продължи изграждането на нови необслужваеми дистанционно-управляеми стационарни станции за мониторинг (ДУС) за осигуряване на ефективен контрол на РЧС на територията на цялата страна.

През 2010 г. беше доставена измервателна апаратура и оборудване за още две такива станции.

Бяха изчерпани дейностите по узаконяване и въвеждане в експлоатация четири нови ДУС:

- ДУС „Сталево”, до с. Сталево, обл. Хасково (вж. фиг. 68)



**ДУС „Сталево”**

**Фиг. 68**

- ДУС „Ботево”, до с. Ботево, обл. Ямбол (вж. фиг. 69);



**ДУС „Ботево”**

**Фиг. 69**

- ДУС „Черногорово”, до с. Черногорово, обл. Пазарджик (вж. фиг. 70)



**ДУС „Черногорово”**

**Фиг.70**

- ДУС „Видин”, гр. Видин (вж. фиг. 71).



**ДУС „Видин”**

**Фиг. 71**

С въвеждането в експлоатация на новоизградените станции се разшириха възможностите на КРС за ефективен контрол на радиочестотния спектър в обхват от 20 MHz до 3000 MHz на територията на още четири нови области: Видинска, Ямболска, Хасковска и Пазарджишка.

През годината бяха извършени и основните строително-монтажни дейности по изграждане на още една ДУС на територията на столицата - ДУС „Локорско”, разположена в с. Локорско, Столична община (вж. фиг. 72).



**ДУС „Локорско”**

**Фиг. 72**

Предприети бяха мерки за осигуряване на терен с необходимия статут и подходящо местоположение за изграждане на две нови ДУС в региона на Северна и Североизточна България. Беше определен и узаконен и теренът за разполагането на ДУС „Разград” в с. Радинград, обл. Разград.

За осъществяване на контролните си функции, в края на 2010 г. КРС разполагаше със следните измервателни системи:

- 13 стационарни станции за мониторинг на РЧС (4 обслужваеми и 9 необслужваеми дистанционно-управляеми) в обхват от 20 до 3000 MHz;
- 8 мобилни станции за мониторинг на РЧС ;
- специализирана мобилна станция GSM 900/1800 и DVB-T;
- 6 транспортируеми измервателни системи – до 26,5 GHz;
- допълнително транспортируемо/портативно оборудване - 9 kHz ÷ 3 GHz.

## **10.Административнонаказателна дейност на КРС**

През 2010 г. са издадени 340 наказателни постановления (НП) и 71 резолюции за прекратяване на административнонаказателни производства.

Относно събирането на наложени с наказателни постановления глоби и имуществените санкции за административни нарушения, следва да се изтъкне, че на предприятията, които не са заплатили доброволно дължимите суми, бяха изпратени покани за доброволно изпълнение, с което им бе дадена възможност в 7-дневен срок да ги уредят. При положение, че не бяха заплатени посочените суми, преписките по влезлите в сила наказателни постановления бяха изпращани своевременно на Агенцията за държавни вземания за принудително събиране. През годината са изпратени 21 преписки по влезли в сила наказателни постановления за тяхното принудително изпълнение.

През 2010 г. КРС е разгледала и се е произнесла по над 3 600 жалби, свързани с проблеми и нередности при получаването на електронни съобщителни услуги. От така посочения брой жалби, 800 са за преносимост на номерата, като по всяка една от тях КРС е извършила проверка и се е произнесла по нея.

## **11.Процесуално представителство**

### *Пред Върховния административен съд*

През 2010 г. юристите на КРС участваха в подготовката и процесуалното представителство по над 70 дела пред Върховния административен съд.

### *Пред районни и административни съдилища*

КРС откри 2 процедури за налагане на санкции по реда на Глава седемнадесета от АПК на предприятия, които не изпълняват решения на Комисията с допуснато предварително изпълнение.

През 2010 г. бяха образувани 247 дела пред районните съдилища по жалби срещу наказателни постановления на председателя на КРС. Такъв е приблизително броят на делата и пред административните съдилища (като касационна инстанция).

## **12.Международна дейност на КРС през 2010 г.**

КРС въвежда и ефективно прилага актуалните европейски и международни норми и най-добри практики, с цел да гарантира правата на крайните потребители и да осигурява висококачествени услуги, като отчита динамичното развитие на пазара и технологичните новости. Комисията следи и енергично участва в процеса за усъвършенстване на регулаторната рамка, както на национално, така и на европейско равнище. В контекста на целите и заложените приоритети, КРС продължава активната си дейност за укрепване на взаимодействието с националните регулатори в рамките на ЕС и засилва позициите си в международните структури при вземане на решения и изработване на общи позиции. Същевременно задълбочаването на сътрудничеството и взаимодействието с регулаторите от съседните страни е насочено към стремеж за водеща роля на комисията в региона.

Основна цел в регионален, европейски и международен план е утвърждаването на активното присъствие на КРС като национален регулатор и фактор в развитието на пазара на електронни съобщителни мрежи и/или услуги и на пощенските услуги.

Комисията участва в дейността на правителствените и специализираните организации в областта на съобщенията на международно и европейско равнище и осъществява редовен обмен на информация и опит с Европейската комисия и националните регулаторни органи на държавите членки на ЕС за дългосрочно ефективно прилагане на Европейската регулаторна рамка.

### **12.1. Комуникация с Европейската комисия**

През 2010 г. беше поддържан активен диалог с представители на ЕК, като бе представяна методична информация за регулаторните действия на КРС в приоритетни области като пазарните анализи, преносимостта на номерата, ефективното управление на спектъра, прехода към наземно цифрово телевизионно радиоразпръскване и др.

През ноември беше проведена поредната мисия на представители на ЕК, свързана с

изготвянето на 16<sup>-ия</sup> доклад по прилагане на Европейската регулаторна рамка. Комисията представи информация за основните регулаторни развития - организацията на националния регулаторен орган, взимането на решения; развитие на пазара – широколентов достъп, пазар на фиксирани услуги, пазар на мобилни услуги; радиоразпръскване; интереси на потребителите – универсална услуга, телефонни указатели и справочни услуги, спешни услуги (112); преносимост на номерата, жалби на потребителите и разрешаване на спорове; защита на данните и др.

Във връзка с извършваните пазарни анализи бяха реализирани и пред-нотификационни и консултативни срещи с представители на ЕК.

## **12.2. Участие в работата на Европейски структури**

КРС продължи интензивно да участва в генералните асамблеи на Групата на независимите регулатори (IRG) и в пленарните заседания на Органа на Европейските регулатори в областта на електронните съобщения (BEREC), в работата на Контактната мрежа, както и на ниво проектни екипи. Форумите предоставят платформа за обмен на информация и практики по въпроси, свързани с насочващите дейности в сферата на електронните съобщения, формиране на позиции по предизвикателствата, пред които са изправени националните регулатори, като ревизираната регулаторна рамка, мрежите от следващо поколение, конвергенцията, координиране на мерките и адекватен мониторинг, роуминг, регулаторно счетоводство и др.

С Решение на Комисията (2010/C 217/07 от 10 август 2010 г.) беше създадена Групата на европейските регулатори на пощенските услуги (ERGP). В състава ѝ влизат националните регулаторни органи (НРО) в областта на пощенските услуги, които от своя страна ще бъдат представлявани от ръководителите, или по изключение, от други представители на тези организации. Всяка държава излъчва по един представител. Член на ERGP от българска страна, съгласно приложение към Решението на ЕК от 10 август 2010 г., е Комисията за регулиране на съобщенията.

КРС участва със статут на пълноправен член в заседанията на работните комитети към ЕК:

- Комитета по съобщения (COCOM),
- Комитета по радиочестотния спектър (RSC),
- Групата по политика за управление на радиочестотния спектър (RSPG)

## **12.3. Проекти, свързани с адекватно и своевременно прилагане на Европейската регулаторна рамка**

През май приключи краткосрочен контракт за институционално партньорство BG2007/IB/TE01/UE/TwL – „По-нататъшно ефективно развитие на електронните комуникационни пазари (продължение)“, при общ бюджет 173 хил. евро. Институционален партньор бе Комисията по пазара на телекомуникациите в Испания. Целта на проекта бе да улесни обмена на най-добри практики и прилагането на координирани подходи при анализите на съответните пазари на електронни съобщения. Контрактът включваше задълбочен преглед на законодателството и практиките, свързани с пазарните анализи и налагането на специфични задължения, както и препоръки по изследване на пазара „Линии под наем за терминиране на трафик“, съгласно Препоръка 2007/879/ЕО (пазар 6), пазара „Транзитни услуги в обществени фиксирани телефонни мрежи“, съгласно Препоръка 2003/311/ЕО (пазар 10) и пазара „Достъп до и повикване, генерирано от обществени мобилни телефонни мрежи“, съгласно Препоръка 2003/311/ЕО (пазар 15).

През юли приключи и контракт BG2007/IB/TE02/UE/TwL – „Ролята на КРС в условията на либерализиран пощенски пазар“. Институционален партньор беше Генерална дирекция „Пощенска система“ при Министерство на транспорта и обществените работи на Испания. Общият бюджет бе 100 хил. евро. Програмата постигна целите си по създаването на ефективна рамка и по-нататъшно развитие на регулирането при предоставянето на пощенски услуги в контекста на либерализиран пощенски пазар в съответствие с европейското пощенско законодателство.



#### **12.4. Участия на КРС в значими международни прояви**

КРС взе участие във важни събития, организирани от правителствените и специализираните организации в областта на съобщенията на международно и европейско ниво.

- 2010 г. беше ключова година за света на телекомуникациите, предвид проведената през октомври в Гудалахара, Мексико, Конференция на пълномощните представители на ITU, където Република България беше преизбрана за шести пореден 4-годишен мандат като член на Съвета на ITU. Без съмнение, това ще допринесе за укрепване на високия престиж на страната ни и ще ѝ позволи да съдейства за развитието и задълбочаване на реформите в областта на телекомуникациите и информационното общество, както и да оказва влияние при формирането на политиките и стратегиите на Съюза, с което ще затвърди лидерската си позиция сред държавите от региона. Проведените от представителите на КРС многобройни двустранни срещи на високо равнище несъмнено допринесоха за получената широка подкрепа на българската кандидатура и постигнатия висок изборен резултат. С оглед престижа, който съпътства членството на страната ни в Съвета на ITU, и възможностите, които то предоставя за реализиране на националните приоритети в областта на телекомуникациите и информационните технологии, динамичното участие на Република България, в т.ч. на КРС, в качеството ѝ на «свързана администрация» в дейностите на Съюза е от голяма значимост. В същото време, Конференцията даде възможност за провеждане на многобройни двустранни разговори и задълбочаване на сътрудничеството на комисията с регулатори на регионално, европейско и световно ниво;
- Конференция по въпросите на мрежовата неутралност, организирана в рамките на Мрежата на регулаторите от страните членки на Международната организация по франкофонията (FRATEL), през април 2010 г. в Тунис, по време на която КРС беше избрана за член на ръководния Координационен комитет и зае мястото на първи заместник-председател на мрежата; 8<sup>-та</sup> годишна среща на FRATEL през декември 2010 г. в Уагадугу, Буркина Фасо, където комисията официално пое председателството на мрежата за 2011 г. Освен признание за активното присъствие на нашия регулатор в мрежата, включването му в ръководния Координационен комитет осигури балансирано представителство на различните региони, обхванати от FRATEL. Нещо повече, членовете на FRATEL демонстрираха отлична солидарност по време на изборите на Конференцията на пълномощните представители на ITU в Мексико;
- 25<sup>-ото</sup> и 26<sup>-ото</sup> заседание на Комитета по електронни комуникации (ЕСС), през март в Монпелие, Франция и през юни, 2010 г. в Баден, Швейцария;
- 42<sup>-ото</sup> и 43<sup>-ото</sup> пленарно заседание на Европейския комитет по пощенско регулиране (СЕРР), през май 2010 в Краков, Полша и през ноември 2010 г. в Истанбул, Турция;
- Международно изложение и семинар на ITU по въпроси на мониторинга на радиочестотния спектър през септември 2010 г., Киев, Украйна;
- 6<sup>-та</sup> среща на европейската група за подготовка на Световната радиоконференция СРГ-12 през септември 2010, Берлин, Германия;
- Европейски работен семинар за провеждането на търговете за спектъра, октомври 2010 г., Майнц, Германия;
- Съвещание на Международния съюз по далекосъобщения (ITU) за индикаторите на развитие на телекомуникациите и информационните и комуникационни технологии в световен мащаб, ноември 2010 г., Женева, Швейцария;
- 56<sup>-а</sup> Генерална асамблея на Европейския институт за стандартизация в далекосъобщенията (ETSI) и съвещание на НСО през ноември 2010 г.;
- Работна среща „Първа Европейска конференция за ARGUS потребители“ през ноември 2010 г. в Мюнхен, Германия;
- Пленарна среща на Комитета по пощенска директива, декември 2010 г., Брюксел, Белгия;
- Световен радиосъобщителен семинар на Международния съюз по далекосъобщения (ITU) през декември 2010 г. в Женева, Швейцария и др.

#### **12.5. Двустранно и регионално сътрудничество**

КРС последователно развива и отношенията си със страните от региона на Югоизточна Европа, като се стреми към задълбочаване на местното сътрудничество, съгласно

общоевропейската политика. През 2010 г. беше подписано споразумение за двустранно партньорство с Националната комисия за регулиране на съобщенията на Украйна. Проведени бяха и двустранни срещи по повод решаване проблема с радиосмущенията с турския регулатор.

**По-важни събития, в които КРС взе участие през 2010 г., бяха:**

- Двустранна среща по въпросите на радиосмущенията и конференция, организирана от румънския регулатор ANCOM, посветена на цифровия дивидент, март 2010 г. в Букурещ, Румъния;
- Eurasia Com 2010 г., март 2010 г., Истанбул, Турция;
- Международна научна конференция „Актуални регулаторни въпроси в областта на телекомуникациите и използването на радиочестотния ресурс“, май 2010 г., Киев, Украйна;
- Среща на високо ниво на министрите от Югоизточна Европа по Цифровия дивидент, юни 2010 г., Белград, Сърбия;
- Посещение на делегация от КРС в Националната комисия за регулиране на съобщенията на Украйна, юли 2010 г., Киев, Украйна, в рамките на което беше подписано споразумението за двустранно сътрудничество;
- Семинар „Тарифни политики и взаимно свързване на мрежите на телекомуникационните оператори“, септември 2010 г., Одеса, Украйна;
- Посещение на делегация от КРС в турския регулатор, септември 2010 г.;
- Съвместни консултации с македонския регулаторен орган на тема „Разделно счетоводство“, ноември 2010 г., Скопие, Македония.

Във връзка с тези многобройни дейности КРС се стреми да използва всички възможни инструменти и средства за допълнително повишаване административния капацитет на експертите си.